

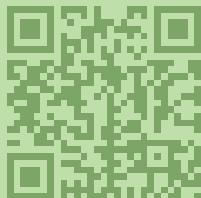

Jean Monnet Centre of Excellence

Proč eurozóna potřebuje vlastní rozpočet?

- Měnová unie bez společného, dostatečně robustního rozpočtu, je jako „dům bez střechy“.
- Rozpočet Evropské unie není dostatečně velký (robustní), aby prováděl stabilizační funkci (pouhé 1% HDP EU). Rozpočet eurozóny neexistuje.
  - Pod časovým tlakem v průběhu vrcholící krize vytvořila eurozóna stabilizační mechanismus – mimo rozpočtový rámec EU i primární evropské právo.
  - Tento policy paper navrhuje zavedení společného pojištění v nezaměstnanosti, které by tvořilo základní kámen budoucího rozpočtu eurozóny.
  - Je nezbytné zajistit, aby navržený systém nevedl k trvalým transferům mezi členskými zeměmi.

mec.mendelu.cz

ISBN 978-80-87106-84-6

9 788087 106846 >

Nakladatelství Martin Stríž
Bučovice, Česká republika
www.striz.cz

Ing. Lukáš Kadidlo, doc. Ing. Lubor Lacina, Ph.D.

Číslo 6
4/2015

CZ

Proč by eurozóna potřebovala vlastní rozpočet?

Společná měnová politika nevyhovuje všem členským zemím. Rozpočet EU je svou velikostí nedostačující a neflexibilní, aby mohl poskytovat stabilizační funkci. Země eurozóny nemohou provádět autonomní monetární politiku ani ovlivňovat kurz měny. Jediným zbylým nástrojem pro boj s asymetrickými šoky jsou tedy národní fiskální politiky. Ekonomický šok vede ke zvýšenému deficitu národního rozpočtu a dluhu, což může vést k růstu úrokových sazeb a neudržitelnému zvýšení nákladů dluhové služby.

Rozpočet EU ve své současné velikosti (pouze 1 % HND EU28) a struktuře příjmů a výdajů je pro boj s asymet-

rickými šoky nedostatečný a bezmocný. Jako odpověď na nedávnou ekonomickou krizi byly vytvořeny ad-hoc stabilizační mechanismy mimo smluvní právo EU a finanční pomoc byla v rámci těchto mechanismů poskytnuta pouze členským státům eurozóny.

Cílem navrhovaného rozpočtu eurozóny je členským státům z části snížit zátěž, kterou při negativním asymetrickém šoku zažívají a poskytnout jim dočasné transfery za účelem pomoci členskému státu snížit dopady daného šoku na národní rozpočet.

Jak financovat rozpočet eurozóny?

V našem návrhu je stabilizační funkce vykonávána pomocí sdíleného pojištění v nezaměstnanosti na nadnárodní úrovni. Důvodem pro výběr je, že nezaměstnanost je jedním ze základních a snadno měřitelných ukazatelů odchylky ekonomiky od své dlouhodobé rovnováhy, jinými slovy dopadu asymetrického šoku na členskou zemi. Všichni občané eurozóny (od dob Maastrichtské smlouvy

je každý občan jedné z členské země EU také občanem EU) by do rozpočtu platili společnou daň (pojištění v nezaměstnanosti) ze mzdy. V případě, že by se stal občan eurozóny nezaměstnaným, získal by právo na omezenou dobu (dle návrhu autorů 4 měsíce) čerpat na podporu v nezaměstnanosti vyplácenou z rozpočtu eurozóny. Výběrem daně ze mzdy a vyplácením podpory v nezaměst-

nanosti by rozpočet zaručil finanční transfery ze států, které nejsou tak silně postiženy šokem, do států, které

zažívají větší ekonomický propad a s tím spojený růst nezaměstnanosti.

Navrhované schéma podpory v nezaměstnanosti (pojištění v nezaměstnanosti) nemá zcela nahradit existující národní systémy. Účelem tohoto schéma je „pouze“ snížit členským státům zátěž na národní rozpočty způsobenou vyplácením podpory v nezaměstnanosti v dobách jejího významného růstu. Z tohoto důvodu je podpora v nezaměstnanosti vyplácena po omezenou dobu nezaměstnaným s předem splněnými omezujícími podmínkami.

Argumenty pro rozpočet eurozóny

V následující části jsou uvedeny argumenty pro rozpočet eurozóny.

1. *Chybějící stabilizační funkce na evropské úrovni.*

Probíhající ekonomická krize prokázala, že rozpočet EU nebyl vytvořen tak, aby plnil stabilizační funkci. Eurozóna tedy nebyla připravena pomoci členským státům, aby se vyrovnaly s asymetrickým šokem v počátku krize. Tento problém byl ze strany krizového managementu eurozóny vyřešen vytvořením stabilizačních mechanismů, které nemají formu rozpočtu (EFSM, EFSF, ESM, fond pro zpětný odkup dluhopisů – jeden pilíř bankovní unie). Výše popsaný vývoj odhaluje potřebu znovu se zamyslet nad fiskálními stabilizačními mechanismy v eurozóně

a změnit jejich fungování, jelikož jednotlivé členské státy nejsou schopny samy úspěšně provádět stabilizační politiku. Kromě toho se úroveň nezaměstnanosti v jižních částech eurozóny v průběhu krize dramaticky zvýšila na úroveň, které není dlouhodobě udržitelné a tento problém je třeba urgentně řešit. Proto je třeba co nejdříve vytvořit mechanismus sdílení nákladů krize na nadnárodní úrovni. [1], [2], [3], [4]

2. *Rozpočet EU není federálním rozpočtem.*

Všechny federace, které jsou zároveň měnovými uniemi, mají dle Obrázku 1 podstatně větší federální výdaje v oblasti sociálního zabezpečení než EU, které na nadnárodní úrovni poskytuje pouze 2% výdajů na sociální

politiku. Poměry výdajů na sociální zabezpečení na federální úrovni v níže analyzovaných federacích se přitom pohybují od 35 % v Kanadě až do 67 % v Německu.

Obrázek 2 ukazuje podíl regionálních a federálních rozpočtů na výdajích na sociální zabezpečení v roce 2008. V USA a Kanadě je sociální zabezpečení financováno převážně z federálních rozpočtů. Naproti tomu v EU je financováno výhradně z národních rozpočtů. [6]

Dalším omezujícím faktorem je rigidnost rozpočtu EU z pohledu poskytování stabilizační funkce. Rozpočet je plánován a schvalován na období 7 let. Deficitní financování není možné. Jinými slovy lze říci, že rozpočet EU není flexibilní v případě nepředvídatelných událostí, jako je krize eurozóny. Flexibilita je přitom jedna z klíčových vlastností, kterou by měl rozpočet vykonávající stabilizační funkci mít. Asymetrické šoky lze jen těžko předvídat a rozpočet s definovanými stropy po období 7 let tedy není schopen vykonávat stabilizační funkci v případě velkého a/nebo neočekávaného asymetrického šoku.

3. *Neexistence ministra financí „eurozóny“.*

Paul de Grauwe napsal že „eurozóna bez společného rozpočtu je jako dům bez střechy“. [7] Za účelem vytvoření

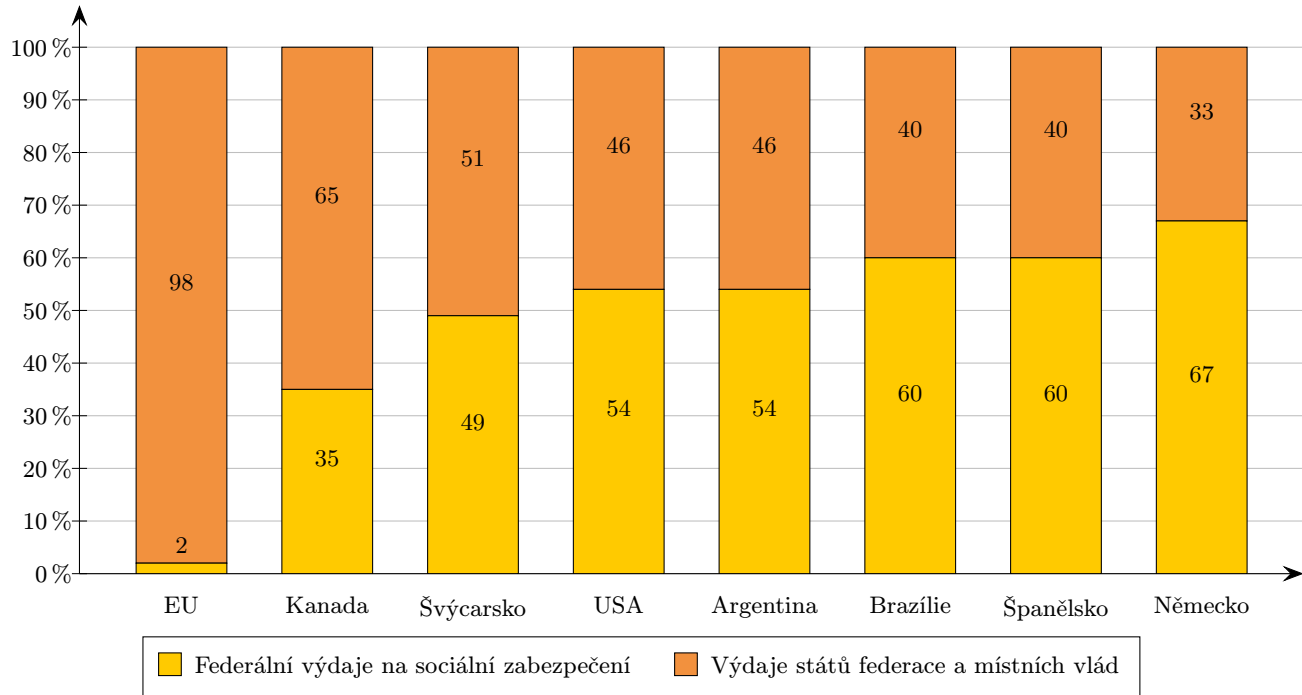
stability v eurozóně by se měla vytvořit centrální instituce, která by mohla vybírat daně a využívat finanční zdroje na výdaje v rámci celé eurozóny („Ministerstvo financí eurozóny“ nebo „Federální ministerstvo financí“). [7], [8]

Na rozdíl od výše popsané centrální instituce s daňovou autonomií, ESM poskytuje pouze dočasnou podporu v podobě finanční pomoci členům eurozóny, které zažívají podstatné finanční problémy. ESM může finanční zdroje získat 2 způsoby. Může emitovat dluhopisy nebo uzavírat dohody o půjčce se svými členy, finančními institucemi a/nebo třetími stranami. ESM může poskytovat půjčky členským státům, kupovat jejich dluhopisy na primárních i sekundárních trzích a zapojovat se do finanční rekapitalizace finančních institucí.

Navržené schéma podpory v nezaměstnanosti má potenciál snížit zátěž členských států, která přichází spolu s negativním asymetrickým šokem a poskytnout dočasné transfery a pomoci tak členskému státu snížit dopad šoku na státní rozpočet.

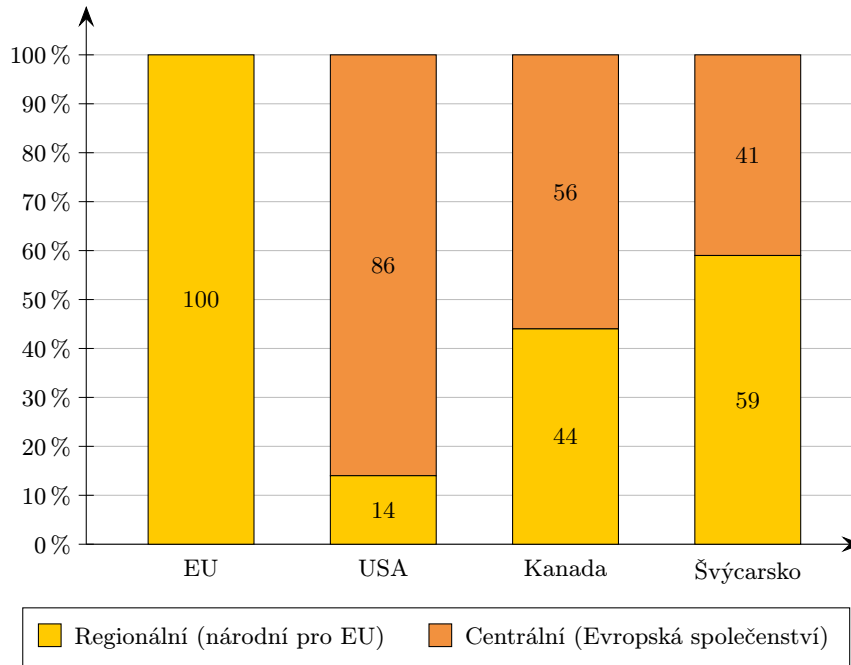
Obrázek 1: Rozložení výdajů na sociální zabezpečení v roce 2010 dle úrovně vlády.

Pramen: [5].

Obrázek 2: Rozdělení nákladů na sociální zabezpečení v roce 2008 jako % všech veřejných nákladů.

Pramen: Eurostat, OECD [6].

Argumenty proti rozpočtu eurozóny

V této části jsou uvedeny nejdůležitější argumenty proti vzniku rozpočtu eurozóny a nadnárodního schématu podpory (pojištění) v nezaměstnanosti.

1. Velké rozdíly mezi schématy podpory v nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech.

Největší překážkou pro vytvoření společného schématu podpory v nezaměstnanosti jsou velké rozdíly mezi schématy podpory v nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech. Národní schémata se podstatně liší ve všech vlastnostech, jako jsou velikost schématu v porovnání s HDP (viz Obrázek 3), délka podpory v nezaměstnanosti, výše podpory atd. Díky těmto faktům by bylo velice obtížné domluvit se na společných parametrech schématu podpory v nezaměstnanosti eurozóny a jeho vztahu k národním systémům. Díky velkým rozdílům mezi národními systémy nebyl zatím v minulosti učiněn pokus dosáhnout nějaké úrovně harmonizace, a proto je také možné, že o podobě schématu podpory v nezaměstnanosti pro eurozónu nebude dosažen konsensus. [9]

2. Čistí příjemci versus čistí přispěvatelé do rozpočtu eurozóny.

Obrázek 4 znázorňuje simulaci čistých pozic členských zemí eurozóny (čisté příjemce a čisté přispěvatelé do spo-

lečného fondu pojištění v nezaměstnanosti). Negativní hodnoty znamenají, že stát vybere více prostředků na dani ze mzdy, než spotřebuje v podobě podpory v nezaměstnanosti. Tyto země jsou čistými přispěvateli do systému. Analogicky, pozitivní hodnoty v Obrázku 4 znamenají, že země čerpají prostředků na podporu v nezaměstnanosti, než vyberou v podobě daně ze mzdy na pojištění v nezaměstnanosti. Model počítá s daty z roku 2012.

Z Obrázku 4 lze vyvodit, že mnoho členů eurozóny (Slovensko, Malta, Lucembursko, Lotyšsko, Itálie atd.) nevykazují ve schématu podpory v nezaměstnanosti výrazné pozitivní či negativní čisté zůstatky. Na druhou stranu Německo a Španělsko mají nejvíce nevybalancované zůstatky, přičemž Německo je největším čistým plátcem ve výši 23,6 miliard eur a Španělsko největším čistým příjemcem ve výši 26,4 miliard eur v simulovaném období.

Dalším důležitým faktem, který je třeba zmínit je, že všechny země označované jako takzvané PIIGS (Portugalsko, Irsko, Itálie, Řecko a Španělsko) jsou prakticky jedinými čistými příjemci navrhovaného schématu, což také dokazuje, že navržené schéma podpory v nezaměst-

nanosti je schopné snížit náklady a deficity členských států, které jsou tvrdě zasaženy ekonomickou krizí (asymetrickým šokem). Navrhovaný mechanismus tak přesunuje finanční prostředky ze zemí, které jsou méně zasaženy krizí do zemí, které jsou negativně ovlivněny propadem ekonomiky.

3. *Vytvořit nový rozpočet eurozóny nebo navýšit stávající rozpočet EU?*

Třetím argumentem proti rozpočtu eurozóny je fakt, že stabilizační funkce a schéma podpory v nezaměstnanosti by mohly být zahrnuty do již existujícího rozpočtu EU. V takovém případě by bylo pravděpodobněji snazší a rychlejší upravit některou část rozpočtu EU než vytvářet zcela nový rozpočet eurozóny. V souvislosti s trhem práce připadá v úvahu jeden fond v rozpočtu EU, a to Evropský sociální fond (ESF). ESF představuje více než 10 % rozpočtu EU (přibližně 0,1 % HDP EU). ESF podporuje velké množství aktivit vedoucích ke snadnějšímu přístupu k zaměstnání a mohl by tedy být upraven tak, aby fungoval jako společné schéma po-

jištění v nezaměstnanosti. Avšak díky své malé velikosti a výše popsaným vlastnostem rozpočtu EU jsou autoři přesvědčeni, že tento fond by nebyl schopen fungovat jako stabilizátor proti asymetrickým šokům. [9]. Existující fond globalizace je svou velikostí také nedostatečný pro účely stabilizační politiky.

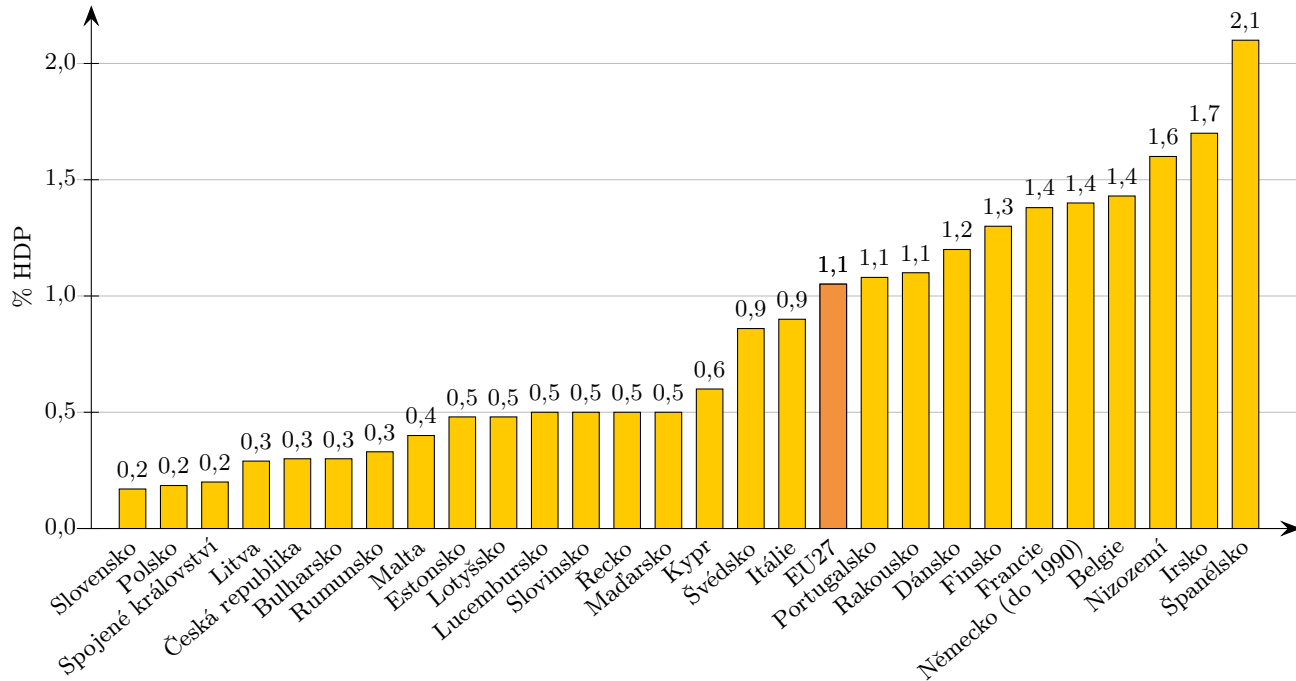
4. *Hrozba trvalých transferů a morálního hazardu.*

V neposlední řadě patří mezi argumenty proti rozpočtu eurozóny také hrozba trvalých transferů ze zemí jádra eurozóny do zemí periferie. Citlivým problémem je také hrozba zneužití finančních prostředků, s tím spojený morální hazard a neochota čistých příjemců provádět strukturální reformy a reformy trhu práce. Oba problémy mohou být minimalizovány takovým návrhem schématu podpory v nezaměstnanosti, které by permanentní transfery a morální hazard znemožňovalo. Jinými slovy by se měly monitorovat čisté zůstatky jednotlivých členských států a na základě toho se spouštět relevantní opatření k vyrovnání bilancí ve středním a dlouhém období.

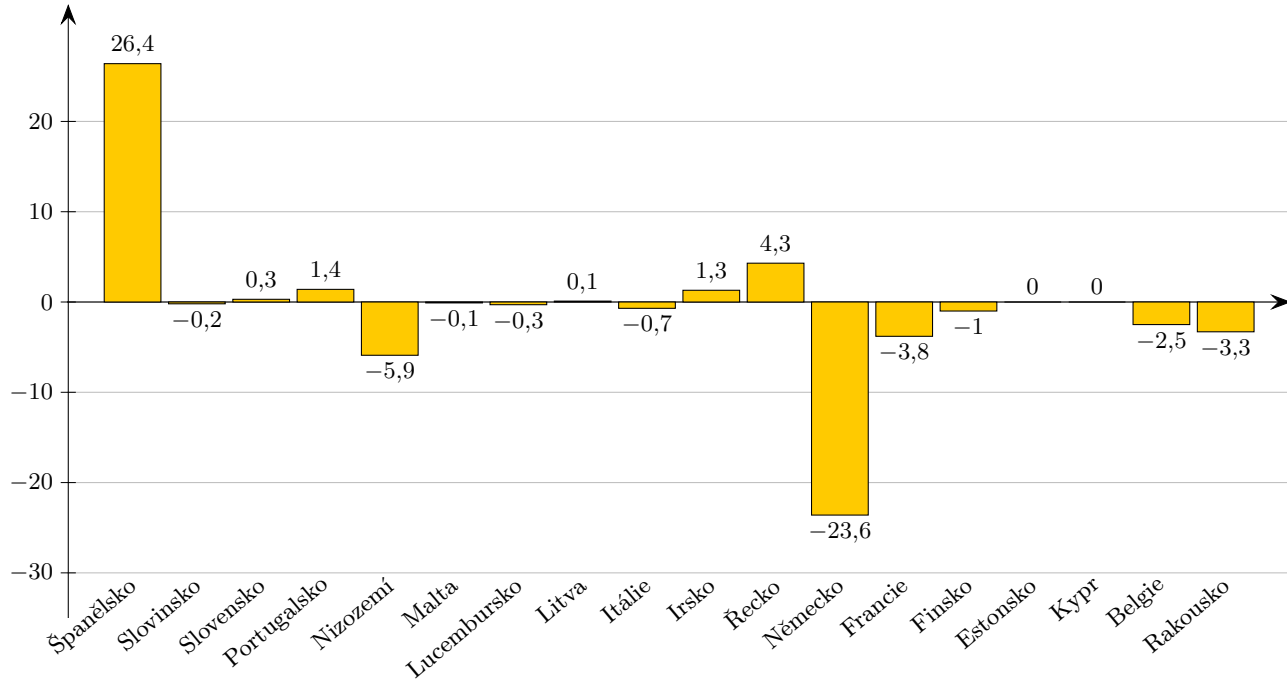
Obrázek 3: Podpora v nezaměstnanosti v % HDP (průměr z let 2005–2011).

Pramen: [9], Eurostat.

Obrázek 4: Podpora v nezaměstnanosti – příspěvky zaplacené ve formě daně ze mzdy v miliardách eur.

Pramen: vlastní zpracování.

Jak učinit návrh rozpočtu eurozóny politicky přijatelným?

Otázka politické přijatelnosti je kritickým krokem nutným ke vzniku a funkčnosti rozpočtu eurozóny.

Za účelem dosažení co největší politické přijatelnosti navrhují autoři následující vlastnosti rozpočtu eurozóny:

1. *Rozpočet bude mít co možná nejmenší velikost, která bude mít zároveň potenciál poskytovat stabilizační funkci.* Je jasné, že plnohodnotný federální rozpočet není pro členské státy politicky akceptovatelný, protože by znamenal postoupení důležitých fiskálních funkcí z národní na evropskou úroveň. Dle tak zvané MacDougallovy zprávy by měl společný federální rozpočet dosahovat alespoň 2 % HDP, aby byl schopen hrát stabilizační funkci. V porovnání s plně fungujícím federacemi jako jsou USA a Německo, kde federální rozpočty dosahují hodnoty okolo 25 % HDP, je jasné, že společný evropský rozpočet o velikosti pouhá 2 % HDP nemůže sám plnit stabilizační funkci a stabilizační funkce musí být nadále podporována také z národních rozpočtů. Největší část navrhovaného rozpočtu eurozóny by měla být použita vyplacení dávek v nezaměstnanosti, jako doplněk národním systémům pojištění v nezaměstnanosti. Zbylé prostředky by mohly být použity na podporu budování transevropských sítí a podporu mobility pracovní síly. [9], [10], [11]
2. Jak je již uvedeno výše, *rozpočet nenahradí národní systémy podpory v nezaměstnanosti, ale poskytne podporu v nezaměstnanosti na omezenou dobu tak, aby pomohl členskému státu nést část nákladů spojených se zvyšující se nezaměstnaností.* Tato vlastnost by měla rozpočet učinit více politicky přijatelným, jelikož členské státy nebudou mít pocit, že ztratili své národní systémy. Čistí plátcí pak budou jistější, že z dočasných transferů se nestanou transfery trvalé. Zamýšlené schéma podpory v nezaměstnanosti eurozóny by poskytovalo dávky nezaměstnanosti pouze při růstu nezaměstnanosti nad její dlouhodobý průměr. Na začátku krize by tak snížilo zátěž členským státům spojenou s rostoucí nezaměstnaností, a jakmile by se ekonomika dostala zpět ke svému dlouhodobému trendu, schéma by ukončilo svoji podporu.
3. *Rozpočet eurozóny by měl být navržen tak, aby zneumožňoval permanentní a dlouhodobé transfery od čistých plátců k čistým příjemcům.* Eurozóna není plně fungující federace a němečtí voliči by pravděpodobně neakceptovali případné permanentní transfery z Německa napří-

klad do Španělska. Tato záležitost může být vyřešena pomocí následujících opatření. Budou se monitorovat čisté zůstatky pro jednotlivé členské státy v rámci Navrhovaného schématu podpory v nezaměstnanosti a budou nastaveny stropy pro pozitivní i negativní čisté zůstatky. Jakmile bude stropu dosaženo, příspěvky daného členského státu se zvýší v případě negativního stropu a sníží v případě pozitivního stropu. Takto bude zaručen průběžný vyrovnávací mechanismus schématu a žádný členský stát se tak nestane extrémním přispěvovatelem nebo plátcem. Dále by byla podpora ze sché-

matu eurozóny poskytnuta, pouze pokud by členský stát prováděl reformy pracovního trhu a podporoval mobilitu pracovníků. [12]

4. V neposlední řadě by mělo být *společné schéma podpory v nezaměstnanosti eurozóny pečlivě vysvětleno občanům* tak, aby rozuměli k čemu je toto společné schéma dobré, a proč existují finanční transfery mezi členskými státy. Schéma snižuje politickou nestabilitu a předchází vysokému zadlužení členských států a zabraňuje také přelévání krize mezi státy eurozóny.

Doporučení pro lídry členských zemí EU

Navržené schéma podpory v nezaměstnanosti (základ budoucího rozpočtu eurozóny) je lepší rámec pro stabilizační funkci než rozpočet EU, jelikož členské státy eurozóny jsou spojeny jednotnou měnou, nemají vlastní měnovou politiku, a proto sdílí podobné potřeby stabilizační funkce na nadnárodní úrovni. Dále mají členské státy jen omezené možnosti využití svých fiskálních politik, jelikož jsou vázání paktem stability a růstu a opatřeními v rámci Six packu a Two packu, které vyžadují primární přebytky rozpočtů.

Kroky nutné pro implementaci schématu podpory v nezaměstnanosti eurozóny jsou následující.

- *Členské státy se musí dohodnout na vlastnostech tohoto schématu, jako jsou míra podpory, délka podpory, kritéria způsobilosti a vztah k národním systémům podpory v nezaměstnanosti. V závislosti na vztahu s národními systémy podpory nezaměstnanosti budou příjmy tohoto schématu realizovány buď zvláštní daní ze mzdy, nebo pomocí příspěvků z již existujících národních systémů. Náš návrh počítá s mírou podpory 60 % ze mzdy, délkou*

podpory 4 měsíce a s tím, že všichni obyvatelé registrovaní na úřadech práce v členských zemích budou způsobilí z obdržení podpory z navrženého schématu.

- Autoři jsou přesvědčeni, že politická reprezentace členských států eurozóny se bude schopna dohodnout na minimální velikosti tohoto schématu, ale stále plnícím stabilizační funkci veřejných rozpočtů.
- Navržené schéma by se mohlo stát základním kamenem budoucího plnohodnotného federálního rozpočtu celé EU.
- V neposlední řadě by měl být rozpočet eurozóny navržen pro všechny země platící eurem i pro země s fixním směnným kurzem vůči euru i pro země, které se chystají euro zavést. Aby mohl rozpočet efektivně bojovat i s velkými ekonomickými šoky a stabilizovat ekonomiku, rozpočet by si mohl půjčovat prostředky na kapitálových trzích. Na druhou stranu je třeba mít na paměti, že možné zneužití federálních prostředků by mohlo vést ke zvýšení federálního dluhu a zvýšení nákladů financování dluhu pro všechny členské země. Z tohoto důvodu by měly být stanoveny pevné limity federálního vypůjčování. *Jednou z možností je zavést pravidlo vyrovnaného strukturálního rozpočtu či založit nezávislou instituci, která by nový rozpočet a federální vypůjčování kontrolovala: Federální ministerstvo financí.* [9]

Literatura

- [1] Sebastian Dullien, Daniela Schwarzer. *Making Macroeconomic Stabilization Work: Lessons from the Crisis for the EU Budget Debate*. 2011, Sv. Europe in Dialogue 2011/02.
- [2] *Staff Profile: Sebastian Dullien*. <http://ecfr.eu/>. [Online] [Cit. 1. března 2014]
<http://ecfr.eu/content/profile/C129>
- [3] *Dr. rer. pol. Daniela Schwarzer*. <http://www.swp-berlin.org/>. [Online] [Cit. 1. března 2014]
http://www.swp-berlin.org/de/wissenschaftler-detail/profile/daniela_schwarzer.html
- [4] *Banking union*. <http://ec.europa.eu/>. [Online] [Cit. 21. ledna 2015]
<http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-union/index-en.htm>
- [5] Trésor-Economics. *A budget for the euro area*. <http://www.tresor.economie.gouv.fr/>. [Online] Říjen 2013. [Cit. 2. února 2015] <http://www.tresor.economie.gouv.fr/File/392340>
- [6] Amélie Barbier-Gauchard. *Thinking the EU budget and public spending in Europe: the need to use an aggregate approach*. Norte Europe. 2011.
- [7] Paul de Grauwe. *Design Failures in the Eurozone: Can they be fixed?* London: LEQS, European Institute, London School of Economics.
- [8] Paul de Grauwe. *Economics of Monetary Union*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-960557-6.
- [9] Ilaria Maselli, Miroslav Beblavý. *An Unemployment Insurance Scheme for the Euro Area*. Brussels: Centre for European Policy Studies, 2014. ISBN 978-94-6138-433-1.

- [10] Sir Donald MacDougall. *Report of the Study Group in the role of Public Finance in European Integration*. <http://ec.europa.eu/>. [Online] Duben 1977. [Cit. 10. března 2014]
http://ec.europa.eu/economy_finance/emu_history/documentation/chapter8/19770401en73macdougallrepvol1.pdf
- [11] *MacDougall Report*. <http://en.euabc.com/>. [Online] [Cit. 10. března 2014]
<http://en.euabc.com/word/1016>
- [12] Guntram B. Wolff. *A Budget for Europe's Monetary Union*. Bruegel Policy Distribution, 2012.
- [13] *About EFSF*. <http://www.efsfi.europa.eu/>. [Online] [Cit. 1. března 2014]
<http://www.efsfi.europa.eu/about/index.htm>
- [14] *About the ESM*. <http://www.esm.europa.eu/>. [Online] [Cit. 1. března 2014]
<http://www.esm.europa.eu/about/index.htm>
- [15] *European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM)*. <http://ec.europa.eu/>. [Online] [Cit. 1. března 2014] http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm
- [16] *EU expenditure and revenue*. <http://ec.europa.eu/>. [Online] [Cit. 25. ledna 2015]
http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm
- [17] Herman Matthijs. *The Budget of the European Union*. <http://www.ies.be/>. [Online] Duben 2010. http://www.ies.be/files/WP-4-2010-FINAL_0.pdf

Medailonek o autorech

Ing. Lukáš Kadidlo, narozen 1988, je Ph.D. studentem programu Hospodářská politika a správa na Mendelově univerzitě v Brně. Jeho výzkum se zabývá stabilizační funkcí rozpočtu a její aplikací do stávajícího prostředí Evropské unie (eurozóny).

doc. Ing. Lubor Lacina, Ph.D., od roku 1992 působí na Mendelově univerzitě v Brně. Je editorem a spoluautorem řady monografií. V roce 2009 získal titul Jean Monnet Chair in European Economic Studies. Od roku 2012 je ředitelem Jean Monnet Centre of Excellence a think tanku – Mendelovo evropské centrum. Je členem moderátorského týmu rozhlasového pořadu Altereko.

mec@mendelu.cz

Editor publikační řady: Lubor Lacina

KADIDLO, L., LACINA, L. Proč eurozóna potřebuje vlastní rozpočet? In:
Lacina, L. *Analýzy a studie Mendelova evropského centra*. Číslo 6 (4/2015),
16 s. Nakladatelství Martin Stříž, Bučovice. ISBN 978-80-87106-84-6.

Vydalo a vytisklo Nakladatelství Martin Stříž, Bučovice, 4/2015, www.striz.cz.

Think tank – Mendelovo evropské centrum O projektu: cíle a poslání

Vznik think tanku – Mendelova evropského centra má přímou vazbu na realizace projektu Evropské komise Jean Monnet Centre of Excellence na Mendelově univerzitě v Brně. Cílem think tanku je přispívat do diskuse o přínosech a nákladech členství v EU a také o možném směřování evropského integračního procesu k vytvoření fiskální a politické unie.

Projekt je finančně podporován Evropskou komisí, Jean Monnet Centre of Excellence (grant č. 2012-2861).

Think tank – Mendelovo evropské centrum Jean Monnet Centre of Excellence – Economic Logic or Political Logic? Is Fiscal Union Feasible for EU?